

ACTUALES CAMPAGNE 11.11.11 – 2024

‘Gaza - Menselijkheid heeft een voornaam’

In deze les nemen we jongeren mee in het campagnethema van 11.11.11 van 2024: menselijkheid. We focussen op het leven in de Gazastrook.

Modules

INSTAP

Check-in

KERN 1

Is het leven in Gaza
menselijk?

KERN 2

Internationaal recht

Achtergrond:
Gazastrook

Achtergrond:
Mensenrechten

UITSTAP
check-out

Praktische info

2^e en 3^e graad
secundair onderwijs

DOELGROEP

Levensbeschouwelijke
vakken, aardrijkskunde,
humane wetenschappen,
filosofie, PAV,
geschiedenis, ...

VAKKEN

- Instap: 5 min.
- Kern 1: 45 min.
- Kern 2: 45 min.
- Slot: 5 min.

DUUR

- Instap: -
- Kern 1: papier, bijlagen, stift, laptop
- Kern 2: bijlagen, pionnen
- Slot: -

MATERIAAL

Voor de leerkracht

Doelen van deze actualies

- Leerlingen reflecteren over de basisvoorwaarden voor een menselijk leven.
- Leerlingen maken kennis met de complexe geschiedenis van de Gazastrook.
- Leerlingen onderzoeken de levensomstandigheden in de Gazastrook.
- Leerlingen toetsen af op welke manier het leven in Gaza menselijk is.
- Leerlingen maken kennis met de mensenrechten.
- Leerlingen onderzoeken welke mensenrechten in Gaza geschonden worden.
- Leerlingen debatteren over de rol van de internationale gemeenschap.
- Leerlingen uiten hun gevoelens en mening over de situatie in Gaza en de manier waarop de internationale gemeenschap hiermee omgaat.
- Leerlingen denken actief na over de rol die burgers kunnen spelen in het aanpakken van mensenrechtenschendingen.

Een beetje achtergrond

De campagne van 11.11.11. draait dit jaar om de kern van wat ons mens maakt: **menselijkheid**, te midden van een wereld die steeds meer getekend wordt door oorlogen, klimaatrampen en de groeiende kloof tussen arm en rijk. Terwijl conflicten duizenden mensen uit hun huizen drijven en de opwarming van de aarde hele gemeenschappen bedreigt, staan we oog in oog met de harde realiteit dat de ongelijkheid steeds schrijnender wordt.

Een menselijke samenleving lijkt vanzelfsprekend, maar dat is het niet. In de praktijk doen sommige mensen ertoe, anderen veel minder. We dreigen weleens te vergeten dat achter woorden zoals 'vluchtelingen', 'oorlogsdoden' en 'klimaatslachtoffers' echte mensen schuilgaan. Hun mensenrechten lijken minder belangrijk, nochtans zijn zij evenveel mens als jij en ik.

Wat betekent het in deze context om menselijk te blijven? Het is een vraag die ons oproept om niet weg te kijken, maar verantwoordelijkheid te nemen. Terwijl sommige mensen zich proberen te redden van oorlog en rampspoed, neemt de welvaart van anderen alleen maar toe. Deze campagne roept op tot actie, solidariteit en bovenal de erkenning dat iedereen recht heeft op een waardig leven.

Het doel is duidelijk: **samen werken aan een wereld waarin ieder individu wordt gezien en gehoord**, ongeacht afkomst, situatie of omgeving. Menselijkheid is onze kracht – laten we die inzetten om bruggen te bouwen, verandering te brengen en hoop te bieden waar die het hardst nodig is.

Instap: check-in

Belang van een check-in

Met een check-in nodig je leerlingen uit om betrokken te zijn bij de groep. Via een brede, reflecterende vraag wordt de nieuwsgierigheid geprikkeld en een geleidelijke overgang naar het thema van de les verzekerd. Het is tenslotte ook een participatiemoment bij uitstek, waarin gevoelens, gevoeligheden en zelfs weerstand kunnen geuit worden.

Ga met je klasgroep in een kring staan. Stel de volgende vraag:

“Wat wens je jezelf en de mensen die je graag ziet toe voor de toekomst?”

Je kan een rondje doen, of leerlingen op een andere manier beurtelings laten antwoorden. Het is niet nodig dat iedereen aan bod komt.

Nodig de andere leerlingen in de kring uit om een stap naar voren te zetten als iemand iets zegt dat zij zelf ook wensen voor zichzelf en/of degenen die ze graag zien. Zo vermijd je te veel herhaling van wat al gezegd is. Bovendien heeft iedereen dan het gevoel deelgenomen te hebben, zonder iets te hoeven zeggen.

Achtergrond: Tijdlijn van Gaza

De geschiedenis van de Gazastrook is complex en wordt gekenmerkt door conflicten, bezettingen en politieke strijd. Hier is een beknopte samenvatting van de gebeurtenissen van 1947 tot vandaag:

1947-1948: Verdeling van Palestina en de Arabisch-Israëlische Oorlog

In 1947 keurde de Verenigde Naties het verdelingsplan voor Palestina goed, waarin het gebied werd opgedeeld in een Joodse en een Arabische staat. Dit plan werd door de Joodse gemeenschap geaccepteerd, maar door de Arabische gemeenschap verworpen.

In 1948 riep Israël zijn onafhankelijkheid uit, wat leidde tot de eerste Arabisch-Israëlische oorlog. Tijdens deze oorlog bezette Egypte de Gazastrook en bleef het tot 1967 onder Egyptische controle, zonder officieel te annexeren.

1949-1967: Egyptisch Bestuur

Na de oorlog in 1948 werd de Gazastrook een vluchtelingengebied voor Palestijnen die hun huizen in wat nu Israël is, waren ontvlucht. De Egyptische regering had controle over de strook, maar bood geen staatsburgerschap aan de Palestijnen.

De omstandigheden in Gaza waren erbarmelijk, met een groeiende bevolking van vluchtelingen en een toenemende frustratie onder de Palestijnen over hun ontheemde status.

1967: Zesdaagse Oorlog en Israëlische Bezetting

In 1967, tijdens de Zesdaagse Oorlog, veroverde Israël de Gazastrook, evenals de Westelijke Jordaanoever en andere gebieden. Dit markeerde het begin van de Israëlische bezetting van Gaza.

Israël begon joodse nederzettingen te bouwen in de Gazastrook, wat bijdroeg aan spanningen met de Palestijnse bevolking.

1987: Eerste Intifada

In 1987 brak de Eerste Intifada uit, een Palestijnse volksopstand tegen de Israëlische bezetting, die zowel in de Gazastrook als op de Westelijke Jordaanoever plaatsvond. De opstand duurde tot 1993 en leidde tot intens geweld en repressie.

1993-2000: Oslo-akkoorden en beperkte Palestijnse Autonomie

De Oslo-akkoorden in 1993 leidden tot de oprichting van de Palestijnse Autoriteit (PA), die beperkte autonomie kreeg in bepaalde gebieden, waaronder delen van de Gazastrook. Dit werd gezien als een eerste stap richting een tweestatenoplossing. Echter, de beloften van de akkoorden werden niet volledig gerealiseerd, en zowel Israël als de Palestijnen bleven ontevreden.

2000-2005: Tweede Intifada en de Israëlische terugtrekking

In 2000 brak de Tweede Intifada uit, die opnieuw leidde tot gewelddadige confrontaties tussen Israëli's en Palestijnen. Deze opstand was heviger en had grotere gevolgen voor de regio.

In 2005 trok Israël zich eenzijdig terug uit de Gazastrook en ontmantelde zijn nederzettingen. Hoewel Israël formeel niet meer aanwezig was in Gaza, behield het controle over de grenzen, luchtruim en kustlijn. De Gazastrook werd herleid tot een 'openluchtgevangenis' waar 2 miljoen mensen samengepakt zitten.

2006-2023: Hamas-regering en herhaalde conflicten

In 2006 won Hamas de Palestijnse verkiezingen in Gaza. Na gewelddadige confrontaties met Fatah (de politieke rivalen van Hamas) nam Hamas in 2007 de volledige controle over de Gazastrook over.

Sindsdien hebben er meerdere conflicten plaatsgevonden tussen Israël en Hamas, waaronder grote militaire operaties in 2008-2009, 2012, 2014, en later in 2021 en 2023. Deze conflicten hebben geleid tot tienduizenden doden, verwoeste infrastructuur en zware humanitaire crises.

Sinds oktober 2023: escalatie en langdurige oorlog

Op 7 oktober 2023 lanceerde Hamas een grootschalige en verrassende aanval op Israël vanuit de Gazastrook. Het was de meest dodelijke aanval op Israël in decennia. Honderden Hamas-strijders infiltreerden Israël via land, zee en lucht (met behulp van gemotoriseerde parapentes), en gebruikten raketten als afleiding. Hamas voerde aanvallen uit op dorpen nabij de Gazastrook. Honderden Israëli's werden gedood, voornamelijk burgers, en meer dan 200 Israëli's werden gevangen genomen door Hamas en meegenomen naar de Gazastrook. Onder de gevangenen bevonden zich ook vrouwen, kinderen en ouderen, wat leidde tot wereldwijde verontwaardiging. Hamas verklaarde dat deze aanval een reactie was op de voortdurende Israëlische bezetting en de moeilijke levensomstandigheden van Palestijnen in Gaza, en stelde dat het hun recht was om zich te verzetten.

Als reactie op de aanval kondigde Israël de grootste militaire mobilisatie aan in tientallen jaren en lanceerde het grootschalige luchtaanvallen op de Gazastrook. Premier Benjamin Netanyahu verklaarde dat Israël in oorlog was en dat Hamas een zware prijs zou betalen. De Israëlische luchtaanvallen richtten zich op militaire doelen, maar ook op civiele infrastructuur, wat leidde tot zware verliezen onder de Palestijnse burgerbevolking.

De Israëlische luchtmacht bombardeerde talloze gebouwen in Gaza, waaronder regeringsgebouwen, moskeeën, ziekenhuizen en woonwijken. Tienduizenden Palestijnen kwamen ondertussen om het leven, en veel meer raakten gewond of dakloos. Gaza werd geconfronteerd met een ernstige humanitaire crisis, met een gebrek aan voedsel, water, medicijnen en elektriciteit, terwijl de Israëlische blokkade verder werd aangescherpt. Israël begon ook met een mogelijke grondinvasie van Gaza, wat de vrees voor een langdurige en bloedige campagne aanwakkerde.

Kern 1 : Gaza, een verhaal van steeds minder menselijkheid

Materiaal

- de foto's, teksten en vlogs in de bijlagen
- laptops, smartphones,
- ev. recente kranten en artikels
- eigen gevonden info over de situatie in Gaza
- een groot blad papier voor elke groep
- ev. scharen, stiften, lijm, plakband...

Verloop

1. Brainstorm over een menselijk leven

Aansluitend op de check-in ga je met de klas op zoek naar zaken die we kunnen beschouwen als **basisvoorwaarden voor een menselijk leven**.

Als richtvraag aan de groep kan je vragen wat je als mens nodig hebt om je leven op een gelukkige, menselijke manier te kunnen leiden.

Maak een overzicht van de antwoorden.

Mogelijke thema's die uit de groep kunnen komen:

- veiligheid	- vrije mening
- gezondheid	- bewegingsvrijheid
- voeding	- vriendschap
- water	- familie
- huis	- nationaliteit
- onderwijs	- democratie
- eigendom	- spelen
- werk	- vrije tijd
- rust	- ...

2. Een mindmap over Gaza

Deel de klas op in groepjes van 4 of 5 leerlingen.

Elk groepje krijgt de opdracht een **mindmap** te maken over de situatie in Gaza. Ze doen dat op basis van de gegevens die ze vinden in de bijlagen en uit eigen onderzoek.

Elk groepje kiest één of meerdere thema's die zonet uit de brainstorm zijn gekomen. Zorg ervoor dat zoveel mogelijk verschillende thema's gekozen zijn, en niet elke groep met dezelfde thema's aan de slag gaat.

De mindmap kan eruit zien als een groot **spinschema**, maar mag evengoed een **fotocollage** worden waarin de groep met bijschriften en pijlen een overzicht maakt. Groepen die sterk zijn in **digitale tools** kunnen op hun laptop een overzicht maken.

Ze mogen er gerust hun creativiteit in steken, maar zorg dat de focus op de inhoud blijft!

Het kan een fijn idee zijn om gevonden artikels, foto's en websites met elkaar te delen. Daarom kan je met de klas (of met meerdere klassen) een **padlet** delen. Dat is een soort [digitaal prikbord](#) waar iedereen sites, foto's en pdf-documenten kan delen. Je kan als leerkracht kiezen of je de leerlingen de mogelijkheid geeft om op elkaars bijdragen aan de padlet commentaar te geven. Je kan deze optie ook uitzetten (zie instellingen van je padlet).

3. Deelronde

Geef elke groep de kans om haar onderzoek en de resultaten kort voor te stellen aan de klas. Dat kan door met de hele groep eens langs de verschillende groepjes te gaan. De leden van de groep lichten kort even toe waar hun onderzoek over ging en tot welke conclusie ze gekomen zijn.

Achtergrond: de mensenrechten

De **Universele Verklaring van de Rechten van de Mens (UVRM)** is een mijlpaaldocument dat werd aangenomen door de Verenigde Naties op 10 december 1948. Het is een fundamenteel instrument dat de basis vormt voor de wereldwijde mensenrechtennormen. De UVRM stelt dat alle mensen rechten en vrijheden hebben die inherent zijn aan hun menselijke waardigheid, ongeacht hun nationaliteit, afkomst, geslacht, religie of andere status.

Hier is een overzicht van de belangrijkste rechten en vrijheden in de Universele Verklaring:

1. Iedereen wordt vrij en met gelijke rechten geboren.
2. De mensenrechten gelden voor wie je bent, waar je bent.
3. Je hebt recht op leven, vrijheid en veiligheid.
4. Slavernij is verboden.
5. Martelen is verboden.
6. Je hebt het recht op erkenning voor de wet.
7. De wet is voor iedereen gelijk.
8. Als je onrecht is aangedaan, moet je rechtsbescherming krijgen.
9. Je mag niet zomaar worden opgesloten, of het land uitgezet.
10. Je hebt recht op een eerlijke en openbare rechtszaak met een onafhankelijke rechter.
11. Je bent onschuldig tot het tegendeel is bewezen.
12. Je hebt recht op privacy en op bescherming van je goede naam.
13. Je mag je vrij verplaatsen in je eigen land. Je mag ieder land (ook je eigen) verlaten.
14. Als je mensenrechten bedreigd worden, mag je in een ander land asiel aanvragen.
15. Je hebt recht op een nationaliteit.
16. Je mag trouwen met wie je wilt en een gezin stichten.
17. Je hebt recht op bezit en dat mag niemand zomaar van je afnemen.
18. Je mag je eigen godsdienst of overtuiging kiezen en daarnaar leven.
19. Je mag uitkomen voor je mening en je mag overal informatie vandaan halen.
20. Je mag een vereniging oprichten en niemand mag je dwingen ergens lid van te worden.
21. Iedereen mag meedoen aan verkiezingen en zich verkiesbaar stellen.
22. Je hebt recht op maatschappelijke zekerheid.
23. Je hebt recht op werk naar keuze, met een eerlijk loon. Vakbonden zijn vrij.
24. Je hebt recht op rust, vrije tijd en betaalde vakantie.
25. Je hebt recht op voldoende inkomen, zo nodig moet de staat voor je zorgen.
26. Je hebt recht op onderwijs.
27. Je hebt recht om te genieten van kunst en cultuur. Cultuur moet worden beschermd.
28. Alle regeringen moeten ervoor zorgen dat de mensenrechten worden nageleefd.
29. De wetten en de democratie moeten de mensenrechten beschermen.
30. Niets van het bovenstaande mag misbruikt worden om de mensenrechten teniet te doen.

Bron: [Amnesty International](#)

De Universele Verklaring van de Rechten van de Mens legt de fundamentele waarden en normen vast die gelden voor alle mensen. Hoewel de verklaring niet juridisch bindend is, vormt zij een belangrijke basis voor talrijke mensenrechtenverdragen, nationale grondwetten en wetten, en internationale rechtsinstrumenten. De UVRM blijft een inspirerend document dat de basis legt voor een rechtvaardige en vreedzame samenleving waarin de rechten en waardigheid van alle mensen worden beschermd.

De volledige tekst van de mensenrechten vind je [hier](#).

Kern 2 : Wat doet de internationale gemeenschap?

Materiaal

- het overzicht met de mensenrechten (zie vorige pagina's)
- de informatie over Gaza in de bijlagen
- actiecirkel (bijlage), op een A3 afgedrukt voor elk groepje
- stiften
- antwoordkaarten (bijlage)
- pionnen (of schijfjes, blokjes...) van 2 verschillende kleuren: 2 van elke kleur per leerling

Verloop

1. Schending van mensenrechten in Gaza

Als je deze module combineert met Kern 1, kan je de groepjes behouden en de opdracht doen aan de hand van hun mindmap en gevonden informatie.

Doe je enkel deze module met je klas, geef de leerlingen dan eerst genoeg tijd om de bronnen over Gaza in de bijlagen te bekijken en te lezen.

Sta even stil bij de mensenrechten (p.8). Projecteer ze of deel ze eventueel uit. Geef wat context en vraag de klas of er rechten zijn die wat uitleg vragen.

Gebruik vervolgens de informatie over Gaza uit de bijlagen om na te gaan **welke mensenrechten er geschonden worden**. Je kan deze opdracht individueel, in duo's, in kleine groepjes of klassikaal doen.

Eindig met een deelmoment, om een overzicht te hebben van de mensenrechtenschendingen in Gaza.

2. Nood aan actie!

Verdeel de klas in duo's of kleine groepjes.

Elk groepje gaat met **één concrete schending** van de mensenrechten aan de slag. Bedoeling is dat er concrete acties worden bedacht die nodig zijn om deze schending aan te pakken.

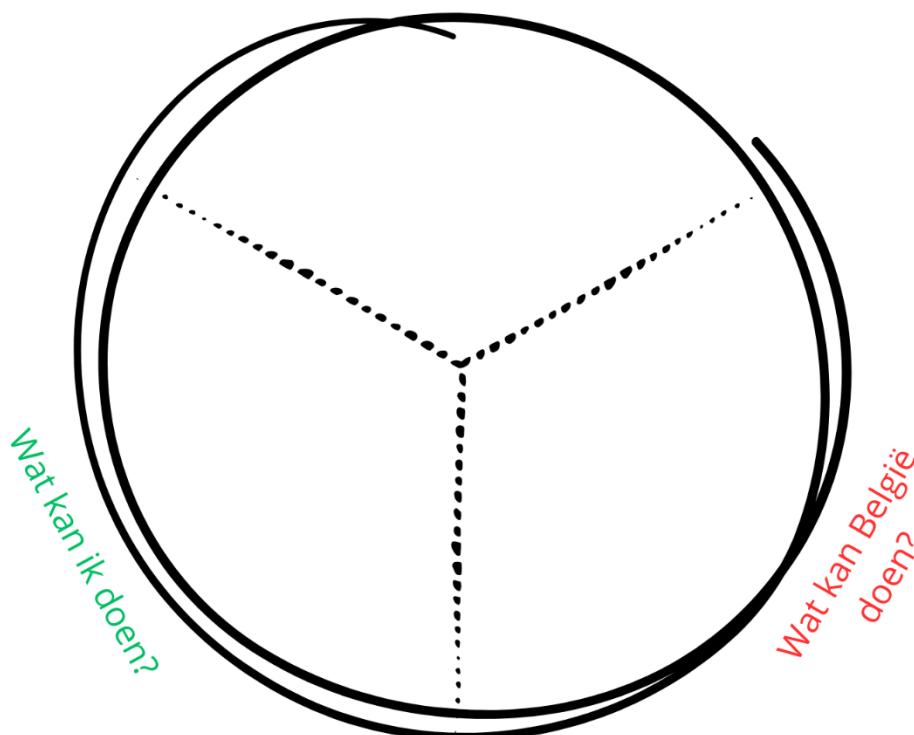
Elke groep krijgt hiertoe een A3 met een actiecirkel.

De drie delen van de cirkel nodigen uit om na te denken over drie vragen:

- wat kan de wereld (de internationale gemeenschap*) doen tegen deze mensenrechtenschending?
- wat kan België doen tegen deze schending?
- wat kan ik doen?

* Met dit begrip bedoelen we wat landen door samenwerking of in de context van de Verenigde Naties kunnen doen.

Wat kan de wereld doen?

Geef elk groepje minstens een kwartier de tijd om concrete ideeën te bedenken en op te schrijven in de cirkel.

Geef aan dat de acties politiek, economisch of cultureel van aard kunnen zijn. Leg er wel de nadruk op dat het om **haalbare, realistische opties** moet gaan.

Sluit deze opdracht af met een **deelronde**.

Overloop hierbij niet groepje per groepje, maar elk deel van de cirkel apart. Het kan nuttig zijn voor het vervolg van de module dat je per onderdeel (wereld / België / ik) een apart overzicht met suggesties maakt.

3. De (on)macht van de internationale gemeenschap

Wellicht zijn er uit de vorige oefening best wat suggesties gedaan om de schending van mensenrechten in Gaza aan te pakken. In realiteit lijkt het erg moeilijk om iets te doen aan de situatie van de inwoners van de Gazastrook.

In deze **debatoefening** gaat de klas dieper in op de macht en onmacht van de buitenwereld om in te grijpen in Gaza.

Afhankelijk van de leeftijd en de voorkennis van de klasgroep, kan je voor één van de deze methodieken kiezen om het gesprek te voeren over macht van de internationale gemeenschap.

➤ werkvorm 1: de lege stoel

Plaats een stoel vooraan in de klas, tegenover de groep. Vertel de klas dat op de stoel vooraan iemand mag gaan zitten die een antwoord heeft op een centrale vraag. De bedoeling is dat de anderen reageren door achter de stoel met de leerling te gaan staan als ze akkoord zijn met het antwoord. De anderen blijven tegenover de stoel zitten. Zo krijg je twee groepen.

Geef de groepen nog even de mogelijkheid om te reageren.

Eventueel maak je nog een apart groepje dat twijfelt.

Als je merkt dat de argumenten gegeven zijn, laat je iedereen terug plaats nemen tegenover de lege stoel. Je herhaalt de centrale vraag en geeft een nieuwe leerling de kans om te antwoorden. De methodiek herhaalt zich.

Mogelijke centrale vragen:

- **“Waarom doet de wereld niet meer om de mensenrechten in Gaza te doen naleven?”**
- **“Van welke internationale speler moeten we actie verwachten om de mensenrechten te doen naleven in Gaza? En hoe dan?”**
- **“Waarom komt de internationale gemeenschap meer in actie voor de inwoners van Oekraïne dan voor de inwoners van Gaza?”**

➤ werkvorm 2: debat met pionnen

Zet je met de groep in een grote kring.

Vertel de klas dat je op zoek wil naar antwoorden op een centrale vraag. Midden in de cirkel heb je telkens een aantal kaarten (zie bijlage) gelegd met een mogelijk antwoord op deze vraag.

Geef elke leerling twee pionnen van elke kleur. Elke leerling krijgt dus 4 pionnen: twee voorstanders en twee tegenstanders. De bedoeling is dat ze zo dadelijk deze pionnen gaan verdelen over de antwoorden.

Met de ene kleur (de voorstanders) maken ze duidelijk dat ze akkoord gaan met het antwoord. De andere kleur (de tegenstanders) leggen ze op de antwoorden waarmee ze niet akkoord gaan.

De leerlingen hoeven niet al hun pionnen te leggen. Ze mogen ook een pion bijhouden of hun standpunt benadrukken door op een bepaald antwoord twee (of meer) pionnen te leggen. Eentje van elke kleur kan bijvoorbeeld ook, als ze voor- en tegenargumenten kennen voor dit antwoord.

Eens alle pionnen liggen, bekijk je met de groep de resultaten. Begin met de antwoorden waar de meeste ‘voorstanders’ liggen. Laat de groep reageren. Als er ‘tegenstanders’ op dit antwoord liggen, geef je die ook even de kans om te reageren.

Geef ook aandacht aan de vraag met de meeste ‘tegenstanders’. Waarom klopt deze uitleg volgens hen niet? Bevrage ook eventuele ‘voorstanders’.

Eindig met de antwoorden waar niet veel pionnen op liggen. Waarom is dat zo?

De mogelijke centrale vragen zijn:

- **Waarom lijkt de wereld zo weinig te doen tegen het onrecht in Gaza? (blauwe kaartjes) ***
- **Wat is er nodig om het onrecht in Gaza te kunnen aanpakken? (gele kaartjes)**

* Wees je ervan bewust dat je bij deze vraag de focus legt op het gebrek aan solidariteit en samenwerking in de wereld. De kans bestaat dat de leerlingen hier wat minder hoopvol kunnen door worden. Geef bij deze vraag dus zeker genoeg aandacht aan de 'tegenstanders'.

Uitstap: check-out

Belang van een check-out

Een check-out biedt ter afsluiting van een thema of een les de kans om nog eens samen te delen. Wat blijft bij? Welk gevoel overheerst? Wat nemen we mee? Dat zijn vragen die je tijdens een check-out de kans wil geven om nog even te klinken.

Moest dat tijdens de oefeningen nog niet gebeurd zijn, is een check-out ook het uitgelezen moment om emoties te bevragen. Het is fijn om nog eens te polsen hoe iedereen erbij zit voor we uit elkaar gaan

Sluit af in een grote kring. Laat de groep ter afronding even nadenken over deze vraag:

‘Welke schending van mensenrechten heeft jou het meest geraakt?’

Laat hen antwoorden in een rondje of pop corn-gewijs (wie wil antwoorden, mag dat doen; wie stil wil blijven, mag dat).

Bijlage : kaart Gaza

Bijlage: het leven in Gaza vóór de recente oorlog met Israël

Goed [overzicht](#) van de levensomstandigheden in de Gazastrook rond 2018. Cijfers en feiten over de bewegingsvrijheid, de economie, de bevolkingsgroei, onderwijs, gezondheid, voeding, energie en water in de Gazastrook.

Bron: VRT NWS 16/08/2018

Focus op de situatie voor meisjes in de Gazastrook net voor het uitbreken van de oorlog in oktober 2023. Sterk [fotoverhaal](#) van fotografe Monique Jacques.

Bron: National Geographic, 14/08/2023

Studenten in Gaza-stad vertellen in dit [artikel](#) met bijhorende video hoe het leven in Gaza-stad is. Er spreekt veel wanhoop uit hun interviews.

Bron NOS Nieuws, 3/12/2018

Bijlage: dagboek van een jongere in Gaza (2010)

Het strand is de enige plek waar je even kunt vergeten dat we opgesloten zitten in deze waardeloze uithoek die Gazastrook heet. Iemand die het niet gezien heeft, kan zich er geen voorstelling van maken. De simpelste manier is door alles op te noemen wat hier niet is, dan krijg je een beetje een idee: geen rivieren, geen bos, geen bergen, geen dalen, geen monumenten, geen spiksplinternieuwe overdekte winkelcentra, geen leuke straatjes met cafés en dure winkels, geen grote parken waar gezinnen kunnen picknicken, geen dierentuinen. De Gazastrook bestaat uit enkel zand, een paar olijfbomen, veel beton en grijze huizen. Tienduizenden grijze huizen op een kluitje, zo dicht opeengepakt dat het is om te stikken. Dat doe je hier vrij gemakkelijk trouwens, want afval is er genoeg en bij elke regenbui stroomt het vieze rioolwater onze huizen binnen. Verder vind je hier twee miljoen Palestijnen die dromen van Palestina, van een normaal leven. Voor zover ze niet dromen van het doden van een Israëli of, beter nog, tien Israëli's. Haat en vergelding zijn niet duur en overal verkrijgbaar. Het zijn de enige artikelen die volop in voorraad zijn, samen met wanhoop.

En dan de verveling. Hoe draai je dat beest de nek om? Je kan met enkele vrienden stenen gaan gooien naar Israëli'se soldaten aan de grens. Als je geluk hebt, is er een buitenlandse cameraploeg in de buurt. Die filmt dan misschien jullie haat. Dan schitter je die avond over de hele wereld op tv. Je doet je T-shirt uit om je spierbundels te tonen. En soms raakt één van je vrienden gewond door een kogel of de huls van een traangasgranaat. Dan steelt hij de show, want de camera's zoomen op hem in. Maar wat zou het? Al die Palestijnse jongeren lijken toch broers te zijn, niet? Ze zijn onderling inwisselbaar. Eén van hen gedood? Geen probleem, er zijn honderdduizenden vervangers, honderdduizenden figuranten die niets liever willen dan die rol. Ik word er misselijk van. Er is natuurlijk ook internet, voor degenen die dat kunnen betalen. Je klikt ergens op en je bent ergens anders, de hele wereld ligt aan je voeten. Je vindt er buitenlandse muziek, voetballers, meiden in badpak die naar je lachen, games, de zonsondergang boven Sydney, catalogi van bibliotheken over de hele wereld, films die net uit zijn in Amerika, het weer in Bombay. Een vlucht is het. Een droom. Want in een wereld waar je soms maar twee uur elektriciteit op een dag hebt, word je wel erg vaak met je neus op de feiten gedrukt. Of televisie. Onlangs was er die Libanese talentenshow waar jongeren de geweldige kans kregen om hun eigen elpee op te nemen. Geweldig populair. Tot die leeghoofden, zoals mijn neef Hassan, ertegen protesteerden. Het was onkuis, een slecht voorbeeld voor jonge moslims. Die islamisten slaagden erin het programma uit de lucht te halen. En wij? Wij hielden ons gedeisd. Steeds meer vrienden vinden trouwens dat ze gelijk hebben, Hassan en zijn radicale klik. Zouden ze?

Moe. Dat ben ik. Doodmoe. Van die blokkade, die mijn ouders tot wanhoop drijft, mijn land doet wegzinken in armoede en uitzichtloosheid. Van die avondklok, die me opsluit, terwijl Gaza al een grote gevangenis is. Van deze plek, waar gezond verstand verdwenen is, samen met de toeristen en bloemenwinkels van vroeger. Van de toekomst, die er geen is. Zal ik werk hebben? Een vrouw mogen kiezen van wie ik hou? En nog het meeste: van de angst. De altijd aanwezige, niets ontziende en alles toenijpende angst.

Naar het verhaal van Naïm (Gazaman) uit 'Ik had een vriend in Gaza' van Valérie Zenatti.

Bijlage : gedicht

Vluchtbevel (2014)

Nu bellen ze ons.
 Voor ze de bommen werpen.
 De telefoon rinkelt
 en iemand die mijn voornaam kent
 zegt in perfect Arabisch:
 "David hier."
 En onder bedwelming van de supersonische knallen en
 symfonieën van aan diggelen vliegend glas
 die nog steeds door mijn hoofd beuken
 denk ik: Ken ik iemand in Gaza die David heet?
 Nu bellen ze ons op om te zeggen
 "Vlucht".

Na deze boodschap heb je nog 58 seconden.
 Dan is jouw huis aan de beurt.
 Voor hen is het een soort van
 hoffelijkheid in oorlogsomstandigheden.
 Het maakt niets uit dat
 je nergens heen kunt vluchten.
 Het is niet van belang dat de grenzen gesloten zijn
 dat je papieren niets te betekenen hebben
 en alleen zeggen dat je levenslang kreeg
 in deze gevangenis aan zee
 dat de stegen smal zijn
 dat er meer mensenlevens opeengepakt zitten
 dan waar ook ter wereld.
 Vlucht gewoon.

We proberen niet je te vermoorden.
 Het maakt niets uit dat
 je ons niet terug kunt bellen om te zeggen
 dat de mensen die wij willen hebben niet in jouw huis zitten
 dat hier niemand is
 buiten jij en je kinderen
 die zaten te supporteren voor Argentinië
 die het laatste brood voor deze week aan het delen waren
 en telden hoeveel kaarsen er nog overbleven voor wanneer
 de stroom uitvalt.
 Het doet er niet toe dat je kinderen hebt.
 Je woont op de verkeerde plaats
 en dit is je kans om te vluchten
 naar nergens.

Het maakt niets uit
 dat 58 seconden te kort is
 om je trouwalbum te vinden
 of het lievelingsdekentje van je zoon
 of je dochters bijna volledige aanvraagdossier voor de
 universiteit
 of je schoenen
 of om alle gezinsleden te verzamelen.
 Wat je gepland had, is niet van belang.
 Wie je bent is niet van belang.
 Bewijs dat je een mens bent.
 Bewijs dat je op twee benen staat.
 Vlucht.

Gedicht van Lena Khalaf Tuffaha

(vert.: Hilde Baccarne)

Lena Khalaf Tuffaha schreef het gedicht '**Running Orders**' in 2014, tijdens de Israëlische oorlog tegen Gaza van juli-augustus van dat jaar. Geschreven vanuit het standpunt van een burger die 58 seconden de tijd krijgt om te vluchten voordat de Israëlische bommen het huis van hun familie zouden vernietigen, geeft het gedicht de kwetsbaarheid, wreedheid en onrechtvaardigheid weer waarmee de mensen in Gaza tot op de dag van vandaag te maken kregen en nog steeds mee te maken hebben. Helaas gaat dit gedicht vandaag de dag nog steeds op.

Lena Khalaf Tuffaha heeft Palestijnse, Jordaanse en Syrische wortels. Ze is een bekroonde en talentvolle dichter, essayist en vertaler. Haar geschriften zijn op grote schaal gepubliceerd in literaire tijdschriften en bloemlezingen. Tuffaha woont met haar gezin in de VS.

Bijlage : fotoverslag

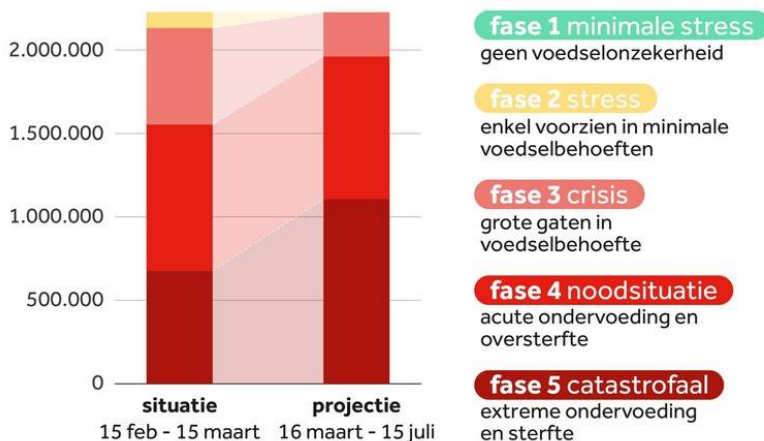

Bijlage: de situatie in Gaza in 2024

Hongersnood in de Gazastrook

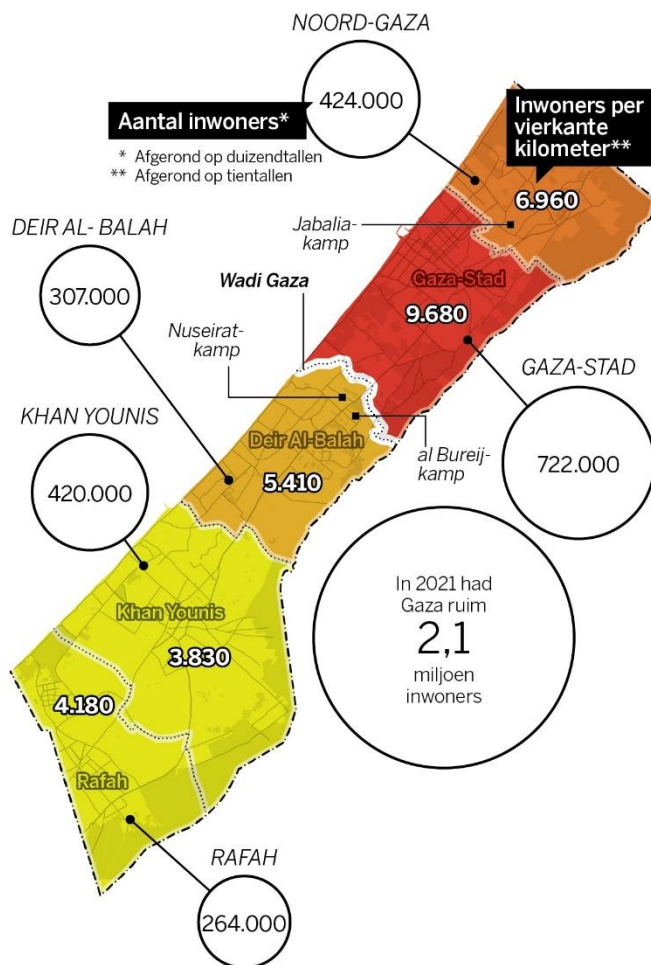
Aantal mensen in verschillende fases van voedselonzekeerheid

bron: IPC

Gaza zeer dichtbevolkt

Aantal inwoners en bevolkingsdichtheid per district

Bron: De Volkskrant

UNRWA-topman over humanitaire situatie in Gaza: "Overall hangt de geur van de dood"

Philippe Lazzarini, topman van de VN-organisatie voor Palestijnse vluchtelingen (UNRWA), zegt dat de humanitaire situatie in Gaza bijzonder slecht is na de constante bombardementen van Israël, met lichamen die langs de weg liggen of onder puin zijn begraven. "Onze medewerkers vinden nergens nog voedsel, water of medische hulp. De geur van de dood hangt overal", zegt hij op X (Twitter). "In het noorden van Gaza wachten de mensen op de dood. Ze voelen zich verlaten, wanhopig en alleen. Ik roep op tot een staakt-het-vuren, al is het maar voor enkele uren, opdat families kunnen vluchten en een veilig onderkomen kunnen vinden."

(De Standaard, 22/10/2024)

42.718 Palestijnen gedood in Gazastrook

Zeker 42.718 mensen zijn gedood door de Israëlische oorlog in Gaza. 115 slachtoffers kwamen in de afgelopen 24 uur om het leven. Dat meldde het Gazaanse gezondheidsministerie dinsdagvoormiddag. Ruim 100.280 mensen raakten gewond.

(De Standaard, 22/10/2024)

Bijlage : podcasts en vlogs over de oorlogssituatie in Gaza (2024)

Podcast '[Honger in Gaza](#)' (NPO radio, 7 maart 2024)

"Overspoel Gaza met voedselhulp": dat is de oproep van de Verenigde Naties. De hongersnood op de Gazastrook is enorm. De mensen zijn afhankelijk van de voedselhulp en die is er nauwelijks. Landen als Jordanië, België en ook Nederland droppen daarom nu voedselpakketten vanuit de lucht. Maar het is een druppel op de gloeiende plaat. Volgens mensenrechtenorganisaties als Human Right Watch en Oxfam Novib zou Israël het eten doelbewust tegenhouden.

[Interview](#) met Thomas Opgenhaffen van Artsen Zonder Grenzen (Radio 1 – De Wereld van Sofie, 4 juni 2024)

Thomas Opgenhaffen van Artsen Zonder Grenzen werkte 7 weken op de spoeddienst van het Al Aqsa-ziekenhuis in Gaza, precies op de plek waar de foto met de lijkzakken werd genomen die de wereld rond ging onder de noemer 'All Eyes on Rafah'. "Bij elke mislukte onderhandeling over een staakt-het-vuren worden de Palestijnen wanhopiger. Het is goed dat we hen steunen met online acties, maar zij zijn vooral bezig met overleven."

Instagram-vlog: <https://www.instagram.com/omarherzshow/>

Twee vrienden delen dagelijks een videoblog uit oorlogsgebied. Ze zijn niet blind voor het geweld en het leed, maar de ondertoon is vaak positief. Omar en Herz vertellen bijvoorbeeld hoe hun dag begint met het zoeken naar een kop koffie, of wat ze zoal gedaan hebben in de loop van hun dag. Dat gaat van producten op de markt inspecteren tot het organiseren van een schaaktoernooi voor ontheemde kinderen.

Instagram-vlog: https://www.instagram.com/wizard_bisan1/

De jonge filmmaker Bisan Owda (27) brengt heel wat aan het licht over Gaza. Kort na de invasie door Israël op 7 oktober is zij meteen beginnen te vloggen over het dagelijkse leven. Haar insteek is iets journalistieker: zij zal ook naar de bombardementen en ziekenhuizen gaan, maar soms gaat het ook over heel persoonlijke dingen. Die deelt ze met 4.7 miljoen volgers.

[Overzicht](#) van vlogs op sociale media die dagelijks berichten over wat er gebeurt in Gaza. Maak kennis met Soekar, Abod en Salam.

uit: MO*-magazine, 19/04/2024

Bijlage: geschreven getuigenissen over de situatie in Gaza (2024)

[Getuigenis](#) van Oxfam-medewerker Ghada Alhaddad in Gaza

"Elk overgebleven huis, elke tent is opvangplaats voor verschillende families geworden"

op VRT NWS 8/05/2024

[Getuigenis](#) van Palestijnse arts Ezz Aldin Shaheen en journalist Hani Abu Rezeq aan de frontlinie van Gaza

"De wereld mag niet vergeten wat hier gebeurt"

op VRT NWS 20/10/2024

In getuigenissen verzameld door veldonderzoekers van B'Tselem beschrijven inwoners van de Gazastrook hun leven, de dromen die ze niet zullen verwezenlijken, de medische aandoeningen die ze niet kunnen behandelen, de voortdurende scheiding van familieleden en vrienden.

https://www.btselem.org/voices_from_gaza (kopiëren en plakken)

(in het Engels)

Enkele getuigenissen zijn ook in het Nederlands te vinden op [Palestina Solidariteit](#)

Bijlage: cijfers over Gaza sinds oktober 2023

Watertekort

uit: 'Water war crimes', een [rapport](#) van Oxfam International (juli 2024)

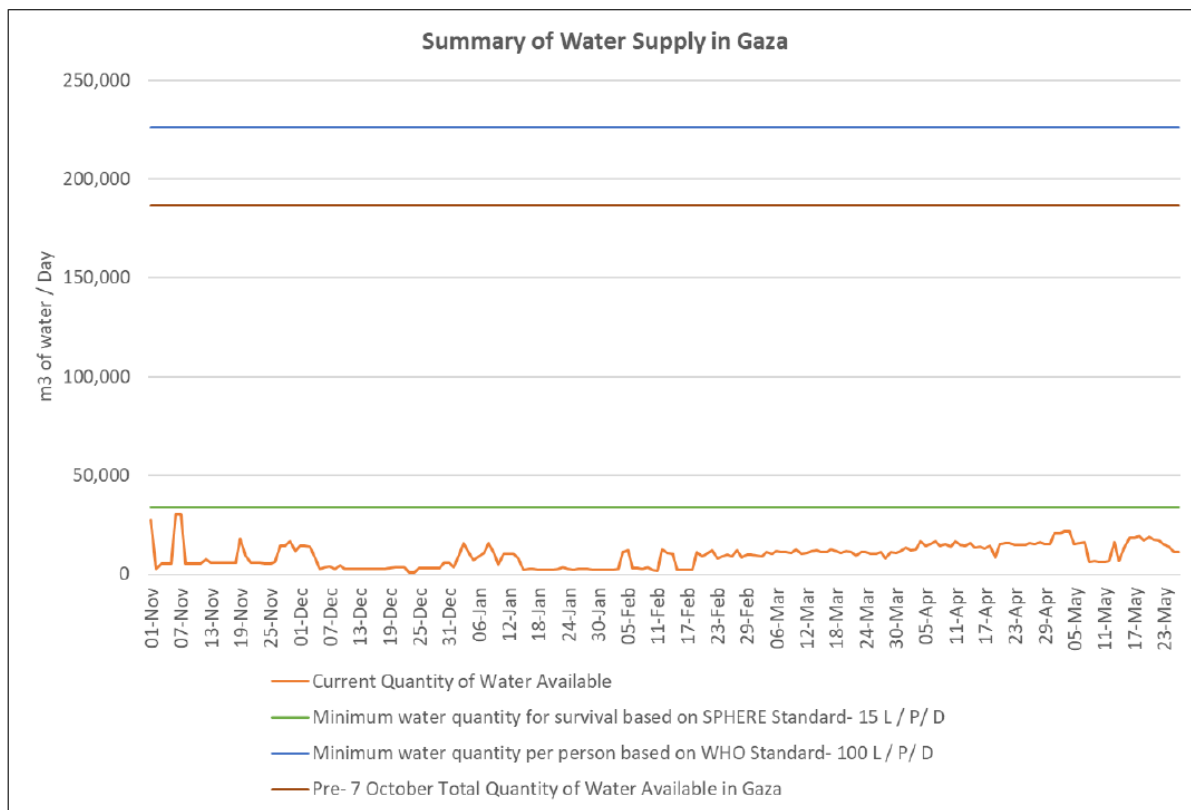
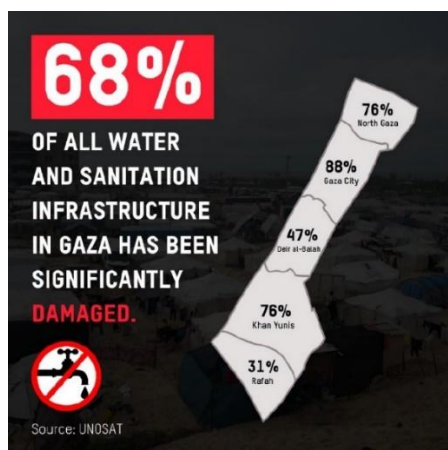

Figure 1. Summary of total available water quantity in Gaza before and after 7 October 2023,⁶⁹ and compared with SPHERE and WHO minimum standards

The decrease in water from the pre-7 October 2023 quantity of 82.7 litres⁷⁰ to the current 4.74 litres per person per day represents a dramatic 94% reduction. That means that people in Gaza are now surviving with only 6% of the water they had before 7 October, which already fell short of WHO standards.

Voedseltekort

**Population of Gaza classified by degree of acute food insecurity, Nov-Dec 2023 – March-May 2024
(assessed and projected; numbers of persons)**

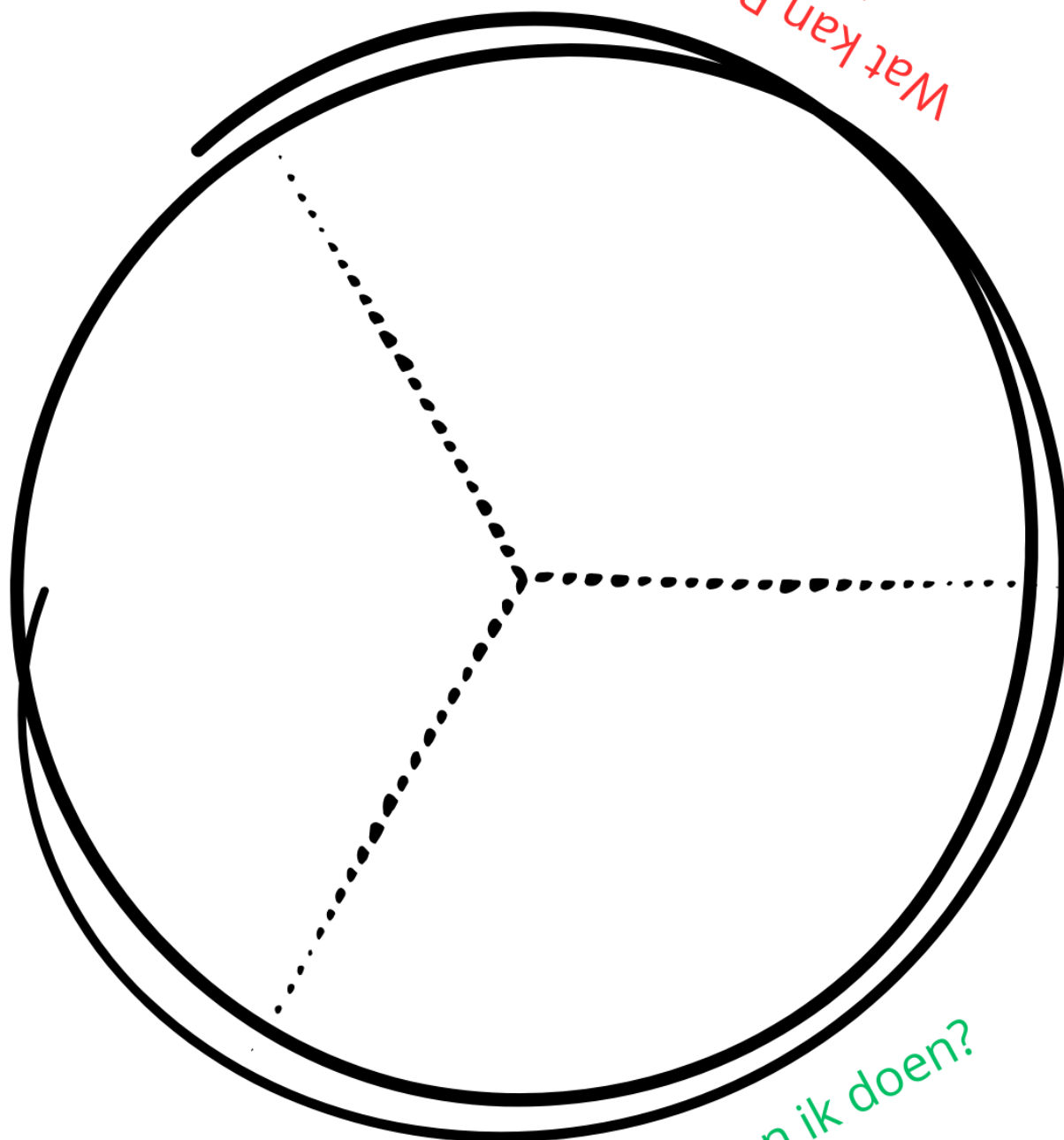
Gaza Population 2.2M		Situation Nov-Dec 24	Projected Dec 23-Feb 24	Situation Feb-Mar 24	Projected Mar-May/Jul 24
Phase 5	People in Catastrophe	378,000	576,000	677,000	1,107,000
Phase 4	People in Emergency	939,000	1,170,000	876,000	854,000
Phase 3	People in Crisis	766,000	478,000	578,000	265,000
Phase 2	People Stressed	145,000	25,000	96,000	-
Phase 1	People in Food Security	-	-	-	-

Source: [IPC Global Partners](#)

Bijlage: actiecirkel

Wat kan de wereld doen?

Wat kan België doen?

Wat kan ik doen?

Bijlage: debat met pionnen vraag 1

Israël staat militair te sterk.
Bovendien hebben ze een erg
machtige bondgenoot: de
Verenigde Staten.

Er zijn in Gaza geen
strategische belangen, zoals
olie of een handelsroute.

We bemoeien ons liever niet
met een regio zoals het
Midden-Oosten. De olieprijs
mag niet te hoog worden, in het
belang van de wereldeconomie.

De tijd van de kolonies is
voorbij. Liever geen inmenging
meer in niet-westerse landen.

Wat kunnen we doen? Israël is al vaak op de vingers getikt, maar doet gewoon verder. We hebben gedaan wat we moesten doen.cbb

Hamas is een terreurorganisatie. Als we hun kant kiezen, lijkt het alsof we terroristen steunen.

Bijlage: debat met pionnen vraag 2

De stem van de inwoners van Gaza zou meer gehoord moeten worden.

De burgers van Israël zouden meer gehoord moeten worden.

Mensen in Gaza moeten de kans krijgen om Gaza te verlaten en naar een veilige plek te verhuizen.

Er moet meer aandacht voor zijn in de media.

Strijdende partijen moeten een ultimatum krijgen tot een staakt-het-vuren en een overeenkomst te komen.

Er moet een internationaal leger kunnen ingrijpen om de vrede en de orde te herstellen.

Israël moet landen toelaten om voedsel, water en geneesmiddelen in te voeren in Gaza.

Een groep van machtige landen zoals China en VS kunnen druk zetten om de oorlog en het onrecht te beëindigen.

Landen of groepen die mensenrechten schenden moeten economisch geboycot worden.

Israël moet internationaal geïsoleerd worden, zodat het wel moet toegeven.

Colofon

Een realisatie van Studio Globo vzw, Huidevetterstraat 165, 1000 Brussel. 2024.

Met dank aan

- *De educatief medewerkers van team secundair onderwijs van Studio Globo*
- *11.11.11 voor de inhoudelijke input*

Beelden:

- *Rechtenvrije foto's*
- *Bronvermelding*

Verantwoordelijke uitgever: *Thijs Smeyers, directeur Studio Globo*

Met de steun van:

STUDIO
werk aan de wereld in je klas
GLOBO